

Advies Klimaatraad Antwerpen: Bouwcode Finale versie 8 december 2023

De Klimaatraad ziet de bouwcode als een belangrijke houvast om bij te dragen aan het Antwerpse klimaatbeleid. Deze geeft sturing aan het vergroenen en verduurzamen van een verweven Stad, ook op private terreinen. Het is een belangrijk ruimtelijk uitvoeringsinstrument ingebed in het SRA en moet hier dus ook een concrete vertaling aan geven. Het is daarom belangrijk dat het de ambitie van het klimaatbeleid omarmt en niet in de weg staat. De Klimaatraad heeft vijf overkoepelende adviezen om de uitvoering van het klimaatplan te waarborgen in de bouwcode. Daarnaast zijn er nog enkele adviezen en opmerkingen voor specifieke artikelen in de bouwcode genoemd.

Advies 1. Plaats de bouwcode in een ruimere context, aansluitend op bestaande plannen van een verweven Stad.

De bouwcode dient synergie te creëren met verschillende plannen (zoals het SRA, het Groenplan, het Waterplan ...) voor de ontwikkeling van de Stad. Neem in de bouwcode een visie voor een duurzame toekomstige stadsontwikkeling op en zorg zo voor de balans tussen een strategische blik en praktische uitvoering. Houdt hierbij ook rekening met toekomstige innovaties die de opgaven verder kunnen ondersteunen. Het toevoegen (of terugplaatsen) van introducties bij de verschillende artikelen in de bouwcode helpt bijvoorbeeld de uitvoering in een breder perspectief te plaatsen.

Advies 2. Houd rekening met projecten en functies anders dan gericht op woningbouw.

De bouwcode bevat veel relevante bepalingen voor de woningbouw. Houd er rekening mee dat bedrijvigheid doorgaans een andere typologie en bepaalde technische vereisten kent. Het is wenselijk differentiatie en/of afwijkingen op te nemen naargelang de functie, bijvoorbeeld voor de vereisten om te laden en lossen op eigen terrein (Artikel 7) en de breedte van een toegangspoort (Artikel 8).

Advies 3. Voeg een bepaling toe die voorziet in natuurinclusief bouwen.

In het bijzonder grootschalige projecten kunnen een project overstijgende ecologische impact hebben. Stel hierbij een eenvoudige natuurtoets als eis, bestaande uit twee elementen:

1. Een onderzoek naar de impact van een geplande ontwikkeling/renovatie op de aanwezige biodiversiteit. Laat hierbij aangeven wat de impact is op de aanwezige waardevolle en/of beschermde fauna en flora en wat de impact is op het ecologisch functioneren binnen de ruimere omgeving (bijvoorbeeld belemmeringen voor eco-connectiviteit).
2. Een onderzoek naar de mogelijkheden om de biodiversiteit te versterken of verhogen. Laat hierbij aangeven wat de mogelijkheden zijn tot habitatcreatie/verbetering en mogelijkheden tot het verbeteren van het ecologisch functioneren binnen de ruimere omgeving (bijvoorbeeld het verbeteren van de eco-connectiviteit)

Het advies is om het 'Do No Significant Harm'-principe toe te passen, wat inhoudt dat geen steun wordt verleend aan activiteiten die aanzienlijke schade toebrengen aan de relevante milieudoelen, zoals gespecificeerd in Artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852.

Advies 4. Voeg een overzicht toe met algemene hogere regelgeving die ook geconsulteerd dient te worden voor de aanvraag van een omgevingsvergunning.

Het zou aanvragers van een vergunning helpen een overzicht te hebben van bepalingen die van toepassing zijn, maar niet expliciet zijn opgenomen in de bouwcode. Voeg een overzicht toe van regelgeving die mogelijk ook geconsulteerd dient te worden.

Advies 5. Houdt rekening met de ruimtelijk aanpassingen die de energietransitie vergt.

De energietransitie heeft impact op de ruimtelijk vraag in de Stad. Het is van belang dat een aanvrager voorafgaand aan de aanvraag van een omgevingsvergunning in beeld heeft welke gevolgen het project heeft voor de energievoorziening op het eigen perceel, maar ook op de publieke infrastructuur. Zo is het van belang dat de aanvrager kan inschatten hoeveel duurzaam vermogen (elektriciteit, gas, warmte) nodig zal zijn. Daarnaast is het van belang rekening te houden met de volgende elementen:

- Afhankelijk van de benodigde energetische vermogens dient er mogelijk ruimte voorzien te worden voor een distributie- of klantcabine in het gebouw.
- Netbeheerders moeten te allen tijde toegang houden bij de constructie van nutsvoorzieningen en meetinstallaties.
- In het kader van vernieuwbouw en grondige renovatie dient ernaar gestreefd te worden stijgleidingen gas en meters op verdiepingen te verwijderen.
- Bij verbouwing moet de installatie voor de energievoorziening mogelijk verplaatst worden.
- Om voldoende infrastructurele voorzieningen voor gebruikers van elektrische wagens te borgen is het wenselijk advies in te winnen bij de netbeheerder.

Specifieke toevoegingen per artikel:

Een aantal begrippen in verschillende artikelen geeft ruimte voor discussie of interpretatie, wat kan leiden tot rechtsonzekerheid. Verduidelijk de interpretatie van de volgende begrippen:

- 'mobiliteitsprofiel' van de functie van gebouwen voor beoordeling van de verkeersgeneratie (artikel 6);
- 'verenigbaar met de omgeving' (artikel 6);
- 'afwijken van bouwhoogten' (artikel 6);
- 'oplossen op het eigen perceel' (artikel 6);
- 'architecturaal geïntegreerd' (artikel 15);
- 'groen karakter' (artikel 23).

Hieronder volgen enkele opmerkingen en toevoegingen voor specifieke artikelen van de bouwcode.

Artikel 4: Definities

In de definitie van duurzame HVAC-installaties ontbreekt de verwijzing naar minimale efficiëntie in duurzame verwarming gebruikmakend van een lucht-lucht techniek. Deze kan gevonden worden op: <https://eprel.ec.europa.eu/screen/product/airconditioners>

Artikel 7: Programmatorische draagkracht, stedelijke verweving van functies

Verduidelijk bij welk soort nieuwbouw, herbouw, volume-uitbreiding of functiewijziging laden en lossen op eigen terrein moet worden voorzien.

Artikel 16: Energievoorziening

Voeg een paragraaf toe die eisen stelt aangaande kleine warmtepompen van minder dan 5kW elektrisch vermogen. Voor warmtepompen vanaf 5kW elektrisch vermogen zijn wel richtlijnen voorzien maar een richtlijn waarbij geluidsvermogen van het toestel gecombineerd wordt met afstand is aangewezen: dit is informatie die gekend is bij aankoop, en laat goedkopere warmtepompen toe bij grotere afstand tot verblijf ruimtes. Voor monoblock-toestellen zonder buitenunit dienen bij plaatsing in het gebouw hinderlijke trillingen vermeden te worden via een goede plaatsing.

Artikel 20: Daken

Het is niet geheel duidelijk welke vereisten vervallen wanneer een dak niet volledig benut wordt, bijvoorbeeld in het geval van industriële daken. Voeg hier een verduidelijking toe.

Artikel 21: Rioleringselementen

Er worden geen uitspraken gedaan over het afvoeren van hemelwater om wateroverlast tegen te gaan. Voeg een paragraaf toe over water robuust bouwen zodat percelen beter gewapend zijn tegen de gevolgen van wateroverlast in gebied dat overstromingsgevoelig is. Denk hierbij aan quick-wins zoals het aansluiten van een terugslagklep.

Artikel 23: Inrichting van de open ruimte; opmerkingen

- §1: Het algemeen toepassen van de 1/3-regel voor percelen groter dan 60m² kan leiden tot overdadige verharding op grote percelen. Zorg voor een differentiatie voor de toegelaten verharding naargelang de grootte van het perceel. Neem ook voortuinen mee op in de berekening van de toegestane verharding.
- § 2: Houd er rekening mee dat het ook wenselijk kan zijn spontane begroeiing toe te staan in groene ruimtes.
- § 6: Sta een hogere maximumhoogte toe voor een levende afsluiting om verschillende vegetatielagen uit §2 te stimuleren.
- § 7: De aanleg van een infiltratievoorziening voor meerdere percelen kan efficiëntievoordelen opleveren. Sta hiervoor gedeelde voorzieningen over meerdere percelen toe. Daarnaast kunnen toekomstige technieken mogelijk verdere verlichting bieden. Voeg 'innovatieve gelijkwaardige infiltratietechnieken' toe aan de infiltratieopties om kansrijke technieken niet uit te sluiten.

Artikel 24: Behoud en groenbescherming

§ 4: Schrap "op terreinen met een omvangrijk groenvolume" om algehele rust tijdens het broedseizoen te bevorderen.

Artikel 25: Groeninrichting

§ 2: Scherp de minimale kroonprojectie aan naar minimaal 30% van de oppervlakte van de parking.

§ 3: Sta de plaatsing van houtwallen toe naast het planten van bomen voor de ontwikkeling van groenbuffers.

Artikel 32: POET-principe is leidend.

- Voorzie een daling van parkeerplaatsen op het publieke domein bij toename van private parkeerplaatsen volgens het POET-principe. De vrijgekomen publieke ruimte kan daardoor ingezet worden voor ontharding, waterdoorlating, vergroening en andere publieke functies.
- Verlaag het aantal opgelegde parkeerplaatsen per woning, in het bijzonder in het centrumgebied, om de modal shift te bevorderen.
- Benoem een aantal maatregelen aangaande (publiek toegankelijke) laadinfrastructuur van traag- en snelladers. Voor multi-modale knooppunten dient hier bijvoorbeeld een verhouding van de parkeerplaatsen voorzien van laadinfrastructuur ten opzichte van andere parkeerplaatsen te worden opgenomen. Sorteert hierbij voor op de toenemende vraag naar elektrisch vervoer en dus laadinfrastructuur.

Artikel 33: Fietsparkeren maximaal op eigen terrein

Voeg een paragraaf toe die toestaat overdekte en afsluitbare fietsstallingen op eigen terrein te plaatsen voor zover de ruimte dit toelaat. Dit creëert de juiste faciliteiten voor iedereen die een elektrische fiets veilig wil stallen op eigen terrein en stimuleert een modal shift.